

Irena Turnau

Z działalności Zakładu Socjologii Uniwersytetu we Wrocławiu

Przegląd Socjologiczny Sociological Review 10, 574-575

1948

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

w woj. poznańskim); w chwili obecnej na ukończeniu lub w toku opracowania pozostają studia monograficzne Łodzi, Katowic i Sosnowca oraz dzielnicy Poznania — Winiar (zagadnienie urbanizacji wsi podmiejskiej). Ponadto opracowana została monografia wsi małopolskiej Grodziska. — Problem tworzenia się więzi społecznej uwzględniony został w rozpracowywanych obecnie studiach Wrocławia, Trzebnicy oraz Ustki, a także w wykonanej już monografii wsi Lubinicko (ziemia Lubuska).

Wszystkie powyższe monografie mają charakter studiów ekologicznych. Jednakże, chociaż położono w nich nacisk na zagadnienie związku między zjawiskami przestrzennymi a społecznymi — ze względu na zużytkowanie wyników pracy dla celów planowania przestrzennego — wszystkie prace zawierają również analizy zjawisk czysto socjologicznych. Podkreślić należy pełne zastosowanie metod naukowych, mimo celu praktycznego, jakiemu mają służyć powyższe prace.

Przewidywane jest wydanie drukiem wykonanych monografii w serii wydawnictw własnych Ministerstwa Odbudowy. W chwili obecnej przygotowywany jest pierwszy tom prac socjologicznych.

Wyniki studiów dotychczas przeprowadzonych zostaną przepracowane w pracowni socjologicznej i poddane szerszej dyskusji. Chodzi tu zarówno o sformułowanie problematyki społeczno-przestrzennej z punktu widzenia potrzeb planowania przestrzennego jak i o ustalenie odpowiednich metod badawczych.

Pracownia socjologiczna G. U. P. P. pozostaje w kontakcie z uniwersyteckimi ośrodkami socjologicznymi Warszawy, Łodzi, Poznania i Wrocławia: część studiów wyżej wymienionych wykonywana jest w ramach prac zakładów uniwersyteckich.

Z DZIAŁALNOŚCI ZAKŁADU SOCJOLOGII UNIwersYTETU WE WROCLAWIU

Zakład Socjologii we Wrocławiu powstał w kwietniu 1946 r.

Uniwersytet Wrocławski prosił prof. dr Czesława Znamierowskiego o objęcie katedry socjologii. Prof. Znamierowski dojeżdżał na wykłady socjologii w 1946 r. w semestrze letnim, następnie jednak zrezygnował z objęcia na stałe tej katedry. Wtedy Rada Wydziału Humanistycznego powołała na katedrę Socjologii docenta U. J. dra Pawła Rybickiego. Niestety jednak w związku z ogólnym tokiem spraw akademickich sprawa nominacji przeciąga się i wskutek tego Zakład Socjologii pozostaje faktycznie bez stałego kierownictwa. W chwili obecnej mamy nadzieję, iż prof. Rybicki przybędzie niedługo do Wrocławia na stałe.

Zainteresowanie socjologią wśród studentów Uniwersytetu Wrocławskiego było od początku dość duże. Asystentka prowadziła stale ćwiczenia dla I roku socjologii, które w semestrze letnim 1946 r. ukończyło 12 osób, z nich 3 stu-

diujące socjologię jako przedmiot główny. W r. 1946/1947 na ćwiczenia uczęszczało 17 osób, z których 8 studiuje socjologię jako przedmiot główny. Oprócz tego w 1947 r. 8 osób przeniosło się na socjologię z innych uniwersytetów. W bieżącym roku akademickim na ćwiczenia I roku socjologii zapisało się około 80 osób, z tych 15 studiuje socjologię jako przedmiot główny, reszta to studenci innych przedmiotów Wydziału Humanistycznego i studenci Wydziału Prawa.

Biblioteka Zakładu Socjologii liczy w chwili obecnej przeszło 800 dzieł. Jest to liczba dość duża, gdy się weźmie pod uwagę, że w r. 1946 nie było ani jednej książki. Niestety przeważają w księgozbiorze wydawnictwa niemieckie, wybrane z sortowni Biblioteki Uniwersyteckiej. Ogromne braki odczuwa się w literaturze angielskiej, francuskiej, brak też niektórych podstawowych pozycji z piśmiennictwa polskiego.

Szczególne zainteresowania środowiska Wrocławskiego dotyczą zagadnień osadnictwa na Dolnym Śląsku, formowania się nowej zbiorowości i tworzenia się więzi społecznej.

W ramach Instytutu Śląskiego, z którym Zakład Socjologii współpracuje, i w ścisłym porozumieniu z Głównym Urzędem Planow. Przestrz. w Warszawie prof. Rybicki objął kierownictwo badań socjologicznych nad ludnością miasta Wrocławia. Badania te przeprowadzają: kierownik działu socjograficznego Instytutu mgr Stefan Golachowski i asystentka Zakładu Socjologii mgr Irena Turnau z pomocą grupy studentów I roku socjologii. Badania w pierwszym etapie dotyczą składu ludności Wrocławia, w szczególności pochodzenia tej ludności z różnych województw i z różnych rodzajów osiedli oraz jej struktury demograficznej i także rozmieszczenia ludności w różnych dzielnicach miasta. Dalej będą prowadzone badania nad strukturą zawodową ludności i przemianami społecznymi, zaszłyimi na skutek wojny i przesiedlenia. Ostatnim i socjologicznie najważniejszym zagadnieniem, które ma być objęte przez badania, jest zagadnienie tworzenia się więzi społecznej w zbiorowości miasta Wrocławia. Materiały statystyczne czerpie się dla tych badań z kartotek i danych oficjalnych Zarządu Miejskiego, z aktów Urzędu Stanu Cywilnego i aktów Urzędów Parafialnych. Poza tym stosuje się metody ankiet i wywiadu społecznego. W najbliższym czasie mają zostać przeprowadzone badania ankietowe młodzieży szkolnej.

Na przyszłość najważniejszą sprawą dla socjologii wrocławskiej jest normalne funkcjonowanie katedry. Wtedy ze względu na swe położenie Wrocław może się stać ośrodkiem badań nad społecznymi problemami osadnictwa. Zainteresowania młodzieży są bardzo żywe i przypuszczalnie niedługo Wrocław będzie poważnym ośrodkiem studiów socjologicznych i pracy badawczej.

Irena Turnau